

Betalingstjenestelovens § 85

2016

Vigtig information: Der er trådt en ny betalingslov i kraft den 1. januar 2018. Betalingsloven ophæver den tidligere betalingstjenestelov. Dette dokument henviser til den gamle betalingstjenestelov, men en revision af dokumentet er på vej. Den opdaterede version vil kunne findes her på hjemmesiden, når den er klar. På www.retsinfo.dk kan du se den nye betalingslov.

Betalingstjenestelovens § 85

Notatets lovhenviisning er opdateret den 1. juli 2017 i overensstemmelse med den nye markedsføringslov (lov nr. 426 af 3. maj 2017).

Forbrugerombudsmanden

Carl Jacobsens Vej 35

2500 Valby

Tlf: +45 41 71 51 51

E-mail: forbrugerombudsmanden@kfst.dk

Udarbejdet af Forbrugerombudsmanden

August 2016

IndholdBetalings-tjenestelovens § 85

1.1	Betalings-tjenestelovens § 85	4
1.2	Anvendelsesområde.....	5
1.3	Behandling af betalingsoplysninger	5
1.4	Forholdet til anden lovgivning	6
1.5	Tilsyn med bestemmelsen i § 85	6
1.6	Forbrugerombudsmandens tilsyn i praksis	7

1.1 Betalingstjenestelovens § 85

Dette notat har til formål at beskrive bestemmelsen i betalingstjenestelovens § 85 om behandling af oplysninger vedrørende betaleres anvendelse af betalingsinstrumenter, fx betalingskort eller netbank.

Betalingstjenestelovens¹ § 85 regulerer bl.a., hvornår der må ske behandling af oplysninger om, *hvor* betalere har anvendt deres betalingsinstrument, og *hvad* de har købt. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 85 Lov om behandling af personoplysninger finder anvendelse med de ændringer, der følger af stk. 2-6.

Stk.2. Betalerens udbyder skal sikre, at betalerens cpr-nummer på et betalingsinstrument ikke kan aflæses fysisk eller elektronisk af andre end betalerens udbyder.

Stk.3. Der må kun ske behandling af oplysninger om, hvor betalere har anvendt deres betalingsinstrumenter, og hvad de har købt, når det

1. er nødvendigt til gennemførelse eller korrektion af betalingstransaktioner eller andre funktioner, som betalerens udbyder har knyttet til betalingsinstrumentet,
2. er nødvendigt til retshåndhævelse eller for at hindre misbrug eller
3. er hjemlet ved anden lovgivning.

Stk.4. Der må endvidere ske behandling af oplysninger om, hvor betalere har anvendt deres betalingsinstrumenter, når

- 1) det er nødvendigt for betalerens udbyders rådgivning af en betaler med henblik på en hensigtsmæssig anvendelse af betalingsinstrumenter, og når de oplysninger, der frembringes, alene angår, hvilke typer betalingstransaktioner betaleren foretager, eller
- 2) behandlingen er nødvendig for udstederens tilpasning af betalingssystemer, således at disse er sikre, effektive og tidssvarende og der ikke frembringes oplysninger på enkeltbrugerniveau.

Stk.5. Økonomi- og erhvervsministeren kan bestemme, at stk. 3 fraviges i forskningsøjemed.

Stk.6. Økonomi- og erhvervsministeren kan efter indhentet udtalelse fra Datatilsynet fastsætte regler om behandling i udlandet af de i stk. 3 nævnte oplysninger.”

¹ Lovbekendtgørelse nr. 365 af 26. april 2011 om betalingstjenester med senere ændringer.

Bestemmelsen viderefører den tidligere gældende betalingsmiddelovs² § 13 og kan i øvrigt føres tilbage til den første betalingskortlov³ fra 1984.

1.2 Anvendelsesområde

Det er Forbrugerombudsmandens opfattelse, at § 85 finder anvendelse på både udbydere af betalingstjenester og på andre virksomheder. Undtaget herfra er § 85, stk. 2, der kun finder anvendelse på udbydere af betalingstjenester. Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse fremgår anvendelsesområdet for betalingstjenestelovens § 85 ikke klart af loven, men efter en samlet gennemgang af loven og dens forarbejder har Forbrugerombudsmanden vurderet, at § 85 som udgangspunkt finder anvendelse på både udbydere af betalingstjenester og andre.

Betalingsstjenestelovens § 85, stk. 2-6, finder anvendelse på betalingsinstrumenter. Betalingsinstrumenter er defineret i betalingstjenestelovens § 6, nr. 9, som "[e]nhver form for personligt instrument eller sæt af procedurer, der er aftalt mellem brugeren og udbyderen af betalingstjenester, og som brugeren benytter til at iværksætte en betalingsordre". Et betalingskort eller en adgangskode til en netbank er eksempler på betalingsinstrumenter.

Betalingsstjenestelovens § 85 finder kun anvendelse på de funktioner i betalingsinstrumentet, der tjener egentlige betalingsfunktioner, samt på de funktioner, som kan betragtes som et accessorium til betalingsfunktionen. Hvis betaleren eksempelvis kan opnå rabat, når betaleren anvender betalingsfunktionen, gælder § 85 for såvel betalingsfunktionen som for rabatfunktionen. Såfremt betalingsinstrumentet har flere af hinanden klart adskilte og uafhængige funktioner, de såkaldte "multifunktionskort", regulerer loven ikke disse funktioner af kortet, forudsat, at betaleren anvender disse funktioner uafhængigt af betalingsfunktionen. Disse særlig, adskilte funktioner vil være reguleret af den øvrige databeskyttelseslovgivning.

Bestemmelsen omfatter behandling af oplysninger om både fysiske og juridiske personer, der optræder som betalere.

Betalingsstjenestelovens § 85 finder tillige anvendelse på betalingsurrogater omfattet af betalingstjenesteloven, jf. § 106, stk. 1.

1.3 Behandling af betalingsoplysninger

Betalingsstjenestelovens § 85 indeholder en udtømmende angivelse af, til hvilke formål der kan ske behandling af oplysninger om, hvor et betalingsinstrument har været anvendt, og hvad der er købt (herefter samlet "betalingsoplysninger").

Betalingsstjenestelovens § 85, stk. 3, slår fast, at betalerens udbyder kun må behandle betalingsoplysninger, når det er nødvendigt enten for at gennemføre eller korrigere betalingstransaktioner eller andre funktioner, som betalerens udbyder har knyttet til betalingsinstrumentet, eller nødvendigt på grund af retshåndhævelse eller for at hindre misbrug. Derudover vil behandlingen af oplysninger være lovlig, hvis den har hjemmel i anden lovgivning.

Derudover må der efter betalingstjenestelovens § 85, stk. 4, ske behandling af oplysninger om, hvor betaleren har brugt sit betalingsinstrument, når det er nødvendigt for rådgivning af betaleren for hensigtsmæssig anvendelse af betalingsinstrumenter, eller hvor det er nødvendigt

² Lovbekendtgørelse nr. 1501 om visse betalingsmidler af 20. december 2004.

³ Lovbekendtgørelse nr. 811 om betalingskort m.v. af 12. september 1994.

for udstederen for at tilpasse betalingssystemer under forudsætning af, at der ikke frembringes oplysninger på enkeltbrugerniveau.

Betalingstjenestelovens § 85 er præceptiv i forbrugerforhold, jf. lovens § 5, stk. 1, hvilket betyder, at bestemmelsen ikke kan fraviges til skade for forbrugeren. Bestemmelsen kan fraviges ved aftale i erhvervsmæssige kundeforhold, jf. lovens § 5, stk. 2.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at oplysninger om, hvor betalingsinstrumenterne har været anvendt, og hvad der er købt, ikke benyttes til uvedkommende formål eller i integritetskrænkende øjemed, idet oplysningerne kan være meget følsomme. Betalingsoplysningerne må således ikke benyttes til for eksempel opstilling af forbrugsprofiler eller kortlægning af brugernes forbrugsmønstre. Sådanne betalingsoplysninger vil kunne danne grundlag for den erhvervsdrivendes egen markedsføring, eller vil kunne sælges eller videregives til andre erhvervsdrivende med henblik på markedsføring.

Udtrykket "behandling" svarer til sprogbroget og definitionen i persondataloven og dækker over "enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for", jf. persondatalovens § 3, nr. 2. Det antages, at begrebet "behandling" ikke blot omfatter registrering, opbevaring, videregivelse og samkøring af oplysninger, men enhver form for håndtering af oplysninger.⁴

Betalingstjenestelovens § 85, stk. 2-6, vedrører kun behandling af oplysninger om betalere, fx brugere af betalingskort. Eventuel behandling af oplysninger om betalingsmodtagere er derimod alene underlagt den almindelige databeskyttelseslovgivning, markedsføringsloven, lov om finansiel virksomhed m.v.

Overtrædelse af betalingstjenestelovens § 85, stk. 2-4, er strafbelagt, jf. lovens § 107, stk. 2.

1.4 Forholdet til anden lovgivning

Det følger af betalingstjenestelovens § 85, stk. 1, at persondataloven⁵ finder anvendelse med de ændringer, der følger af stk. 2-6.

Udover persondataloven supplerer også markedsføringsloven⁶ betalings-tjenestelovens § 85 for så vidt angår anvendelse af oplysninger til markedsføringsmæssige formål.

Hertil kommer, at lov om finansiel virksomhed⁷, kapitel 9 om videregivelse af fortrolige oplysninger, herunder tavshedspligtsbestemmelsen i § 117, finder anvendelse for de virksomheder, der er omfattet af lov om finansiel virksomhed.

1.5 Tilsyn med bestemmelsen i § 85

Det er som udgangspunkt Finanstilsynet, der fører tilsyn med overholdelsen af betalingstjenestelovens regler, jf. § 86, stk. 1.

⁴ Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer, 2. udgave, 1. oplag, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2008, s. 104.

⁵ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 426 om markedsføring af 3. maj 2017

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 948 om finansiel virksomhed af 2. juli 2013.

Af betalingstjenestelovens § 97 følger imidlertid, at Forbrugerombudsmanden er tilsynsmyndighed for så vidt angår udbydere af betalingstjenester, som gennemføres med betalingsinstrumenter, fx et betalingskort, jf. § 6, nr. 9, udbydere af betalingstjenester, som er omfattet af lovens bilag 1, nr. 7, samt betalingsmodtagere og andre. Hertil kommer, at Forbrugerombudsmanden er tilsynsmyndighed for så vidt angår betalingssurrogater, jf. lovens kapitel 10.

Det er omtalt i forarbejderne til betalingstjenestelovens § 86, at der således er to myndigheder, der fører tilsyn med de samme bestemmelser anvendelse på forskellige typer af betalingstjenester, og at dette forudsætter en koordinering af tilsynet⁸.

1.6 Forbrugerombudsmandens tilsyn i praksis

Forbrugerombudsmanden har taget stilling til netbankers brug af kunde-oplysninger til dannelsen af generelle oversigter over udgifter og indtægter i forhold til betalingstjenestelovens § 85.

Det var Forbrugerombudsmandens vurdering, at der ved dannelsen af oversigter i netbanken sker en behandling af data om, hvor brugerne har anvendt deres betalingsinstrumenter, som ligger ud over, hvad der er nødvendigt til gennemførelse eller korrektion af betalingstransaktionerne. Link til sagsresumé: [kategorisering/behandling af data fra betalingstransaktioner - betalingstjenestelovens § 85](#)

Forbrugerombudsmanden udtalte derfor, at den omhandlede behandling af data ikke er i overensstemmelse med betalingstjenestelovens § 85, stk. 3. Forbrugerombudsmanden lagde vægt på, at det ikke i sig selv er afgørende, at kun betaleren har adgang til de pågældende oversigter, og at oversigterne ikke kan læses eller bruges af bankens medarbejdere, og derfor heller ikke benyttes i markedsføringen, da der er tale om en offentligretlig regel, som ikke kan fraviges ved et samtykke fra forbrugeren. Bankerne tilkendegav i lyset af denne udtalelse, at bankerne ville søge erhvervs- og vækstministeren om en dispensation, jf. betalingstjenestelovens § 1, stk. 3.

Derudover kan nævnes en sag, hvor Forbrugerombudsmanden har vurderet lovligheden af et loyalitets-/rabatkoncept i relation til betalingstjenestelovens § 85 i forbindelse med en erhvervsdrivendes anmodning om forhåndsbesked. Link til sagsresumé: [Lovligheden af et loyalitets-/rabatkoncept i relation til betalingstjenestelovens 85](#)

Forbrugerombudsmanden tilkendegav, at loyalitets-/rabatkonceptet måtte anses at være lovligt efter betalingstjenestelovens § 85, da oplysninger om, hvor betalerne havde anvendt deres betalingsinstrumenter, og hvad de havde købt, alene anvendes i et rabatkoncept, hvor rabatten ydes efter en generel, forud fastlagt rabatstruktur, og ikke er baseret på en segmentering ud fra betalerens konkrete købsdata.

Forbrugerombudsmanden lagde endvidere til grund, at eventuelle markedsføringstiltag, herunder ad hoc tilbud, alene er baseret på en segmentering på baggrund af data oplyst af kunden i forbindelse med selve tilmeldingen til konceptet, og ikke ud fra kundens konkrete købsdata. Forbrugerombudsmanden lagde ved sin vurdering vægt på, at det følger af forarbejderne, at en rabatordning er nævnt som en funktion, som lovligt kan knyttes til et betalingsinstrument, når brugeren anvender betalingsfunktionen.

⁸ L 119, forslag til lov om betalingstjenester, jf. FT 2008-09, tillæg A, s. 3576.

Forbrugerombudsmanden har desuden vurderet en sag, hvor en erhvervsdrivende ville tilknytte medlemskort m.v. til en betalings-app. Forbrugerombudsmanden fandt, at betalingsfunktionen og medlemsfunktionen udgjorde to klart adskilte og uafhængige funktioner, og at tilknytning af medlemskort til betalings-app'en derfor ikke var omfattet af betalingstjenestelovens § 85, stk. 3. Link til sagsresumé: [Tilknytning af medlemskort til en betalingsapp](#)

Om tilknytning af medlemskort til betalings-app'en var omfattet af betalingstjenestelovens § 85, stk. 3, afhang bl.a. af, om medlemsfunktionen var et accessorium til betalingsfunktionen, eller om medlemsfunktionen udgjorde en klart adskilt og uafhængig funktion. Forbrugerombudsmanden lagde til grund, at betalingsfunktionen og medlemsfunktionen udgjorde to klart adskilte og uafhængige funktioner. Forbrugerombudsmanden lagde navnlig vægt på, at betalingsdataene og dataene vedrørende medlemsnumrene blev behandlet i to forskellige systemer/særskilte spor, at behandlingen af medlemsfunktionen blev foretaget inden betalingsfunktionen, og at det var muligt for brugeren at fravælge at bruge medlemsfunktionen i en konkret købsituation.